

ייצור חלב בצורה קצת שונה

עופר קרול, אגף בעלי חיים, שה"מ

לתקופה מאי 1979 עד מרץ 1981 ונמסר במדדים של פרה לשנה. ניתוח כזה של שנה מתוך תקופה של כשנתיים מציג טוב יותר את הגישה המקצועית מאשר ניתוח של שנה מקרית המושפעת מתנאי האקלים.

בניתוח כפי שמוצג בטבלה נמסרים נתונים

כלל המשקים, משקי "הצמרת" ומשקי התחתית בבריטניה, ממוצעים לפרה/שנה

התחתית	הצמרת	ממוצע	
283	283	1,131	עדרים, מספר
25	25	100	עדרים, %
89	114	104	פרות בעדר
4,734	5,720	5,262	ייצור חלב, ליטר
1,765	1,848	1,802	תערובת לשנה, ק"ג
0.37	0.32	0.34	תערובת לליטר חלב, ק"ג
0.160	0.241	0.198	פרות לדונם
51.9	49.7	50.8	חלב מיוצר בקיץ, %
15.5	14.5	15.1	פרות יבשות, %
22.9	22.4	21.9	תחלופת פרות, %
			הכנסות בלי"ש
570.5	706.4	642.4	מכירת חלב
45.9	48.5	47.0	מכירת יונקים
- 36	- 21	- 28.3	ירידת ערך העדר
580.4	733.9	661.1	ס"ה הכנסה
			הוצאות בלי"ש
216.9	222.1	219.4	מזון מרוכז
13.9	16.7	13.9	מזון מרוכז קנוי אחר*
48.5	44.4	46.5	מזון גס**
39.2	38.9	38.7	חומרים ושרותים
318.5	322.1	318.5	ס"ה הוצאות
261.9	411.8	342.6	תרומה א' לפרה
41.90	99.24	67.83	תרומה א' לדונם
0.1205	0.1235	0.1221	מחיר ליטר חלב
0.1232	0.1201	0.1220	מחיר ק"ג תערובת

* סחיט סלק סוכר, גפת בירה וכד'

** הוצאות ישירות: דשן, קציר, הובלה, מרעה ותחמיצים ללא מחירים אלטרנטיביים

יחידת הרפת הגדולה ביותר בארצות אירופה מצויה בבריטניה. מקובלים ביותר עדרים משפחתיים של כ-100 פרות ויותר. בארצות אירופה האחרות כמו צרפת, הולנד, גרמניה וסקנדינביה העדרים קטנים בהרבה ואפילו בארצות הברית קרוב ל-80%-85 מן העדרים אינם עולים על הגודל הזה. מכאן שניתן לראות בעדר הבריטי את הדוגמה לעדר המשפחתי הגדול.

נפגשתי עם חקלאים בריטיים אשר בבעלותם עדרים בני 400-500 פרות ויותר אך המנוהלים ב-3-4 יחידות נפרדות בנות 120-140 פרות לכל היותר. מסתבר שיש הגיון מסוים בנוהג לא להחזיק יחידות גדולות יותר. הדבר נובע משני גורמים עיקריים:

1. הרצון לנצל את המרעה לפרות מקשה על יחידת עדר גדולה המצריך מרחקי הליכה גדולים למרעה;

2. הרצון לתת מוטיוויזיה לאיש העובד אשר יוקרתו כמנהל עצמאי של יחידה בת 120-140 פרות רבה יותר מאשר כחלק מצוות שיש מעליו מנהל, כנהוג והכרחי ביחידת רפת גדולה.

הריכוז הגדול ביותר של בקר לחלב בבריטניה נמצא במערב המדינה, באיזור גבעות הקשה במידה מסוימת לגידולים חקלאיים עתירי הכנסה. זה הופך את המרעה והירק לתחמיץ לגידולים כדאיים ביותר, ביחוד בהתחשב עם מחירי המזון המרוכז העומדים ביחס של 1:1 תערובת:חלב, לעומת היחס של כ-0.6:1 תערובת:חלב בארץ.

תנאי המבנה החברתי ומחירי המספוא מכתיבים מדיניות הזנה שמטרתה ניצול מירבי של המספוא הגס, קרי מרעה ותחמיצים, וחסכון במזונות המרוכזים עד כמה שניתן.

בימים אלה הגיע לידי סיכום כלכלי של ענף הרפת בבריטניה שפורסם על ידי מועצת החלב הבריטית בפברואר 1982. הסיכום מתייחס

בהתאם לעונה ולאיוכות המדעה. אם נתחשב בכך שהחקלאי הבריטי חולב רק פעמיים ביום והפרה הבריטית קצת יותר קטנה ובשרנית מן הפרה שלנו, נראה שיש לבריטים יתרון גדול עלינו בנצילות המזון; הדבר מחייב אותנו לבחון לעתים מזומנות, אם ממשיך ההזנה המקובל אצלנו של 70%-80% תערובת, נכון תמיד במבחן המציאות. יתכן וכל עוד יחסי המחירים בארץ יעמדו בעינם, אנחנו פועלים נכון כלכלית - וגם זה טעון הוכחה - אך אין ספק שאנחנו מפסידים משהו בערכים תזונתיים.

של 1,131 עדדים וכן השוואה של 25% העדרים החלשים. מעניין לבחון בתשומת לב את כמות המזון המרוכז שמשמשים בו בעדרים אלה, ואשר עומדת על כ-1,800 ק"ג לפרה לשנה, לעומת המקובל בעדר הישראלי בו מאביסים יותר מכפול: מקובלות בארץ כמויות של 4,000-4,500 ק"ג מזון מרוכז (תערובת) לפרה לשנה ואף למעלה מזה. יוזכר שבבריטניה החלב הקיצי מיוצר בעיקר ממדעה כאשר תוספות המזון המרוכז קטנות ביותר וניתנות רק לפרות המניבות יותר מ-20-25 ק"ג חלב ביום, הכל

דע לקרוא את דו"חות ספר העדר

הדו"חות המקצועיים השנתיים

ראובן בר-ענן

הדו"ח ומונחיו

הדו"ח משקף את הנתונים שנקלטו במחשב. בשורה הראשונה מספר הפרות הממוצע. פרות ששהו חלקית בעדר (מבכירות ופרות יוצאות) מחושבות לפי ימי שהיה בעדר.

החלק הראשון של הדו"ח מתייחס לפרות שסיימו תחלובתן בייבוש במשך השנה. מובן שרוב הפרות נחלבו חלקית בשנה הנסקרת וכן גם בשנה הקודמת. ששת הטורים הם של מבכירות, פרות מהמלטה שניה, שלישית ומבגרות, סה"כ פרות בלי מבכירות וס"ה כללי.

הסיכומים המקצועיים הם בק"ג חמ"ם. תגובת השיא היא הממוצע בשתי הביקורות הגבוהות ביותר תוך 95 ימי החליבה הראשונים.

ק"ג חמ"ם שנתי הוא ק"ג חמ"ם ליום כלכלה (חליבה ויבוש) כפול 365, התגובות מתוקנות להמלטות בחודש מרץ, בגילים 24, 36, 48 חודשים והתעברות לאחר 90 ימי ריק.

% ההתמדה הוא ק"ג חמ"ם ליום כלכלה מחולק בק"ג חמ"ם שיא כפול 100.

סטית התקן מודדת את מידת האחידות של

הפרות בכל תחלובה. סטית התקן היא אומדן של תחום. בתחום סטית תקן אחת מהממוצע מצויים 68% של התצפיות. למשל, בתגובה ממוצעת של 8,000 ק"ג חמ"ם וסטית תקן של 15%, 68% של הפרות הן בתחום בין 6,800-9,200 ק"ג חמ"ם.

ערך התורשה הוא המבחן הממוצע של אבות הפרות ביחס לרמה הגנטית של אוכלוסית הפרות הארצית בשנת 1974, מבכירות לעומת מבכירות 1974, המלטה שניה לעומת שניה ב-1974 וכו'. הערך הגנטי המשוער של הפרות ביחס לאוכלוסיה זו הוא כפול מערך התורשה. למשל, האומדן הגנטי של פרות בעלות ערך תורשה של 250 ק"ג חמ"ם הוא 500 ק"ג מעל הממוצע בשנת 1974.

מיון התגובות: בסוף הדף ממויינות התגובות לפי גיל ההמלטה וימי ריק. חילקנו את הפרות ל-3 קבוצות גיל ול-3 קבוצות ימי ריק: מבכירות שהמליטו בגילים 21-22, 23-24, 25-26 חודשים, פרות המלטה שניה בגילים 33-34, 36-37, 38 חודשים ובהמלטה שלישית